

Slutrapport

SATSA Implementeringsprojekt

2011

Inledning

Syftet med SATSA-projektet var att utveckla nya samverkansformer mellan Örebro kommun – landstinget – arbetsförmedlingen och försäkringskassan, så att målgruppen genom ett långsiktigt stöd får möjlighet till en plats på arbetsmarknaden och därigenom ökad livskvalité.

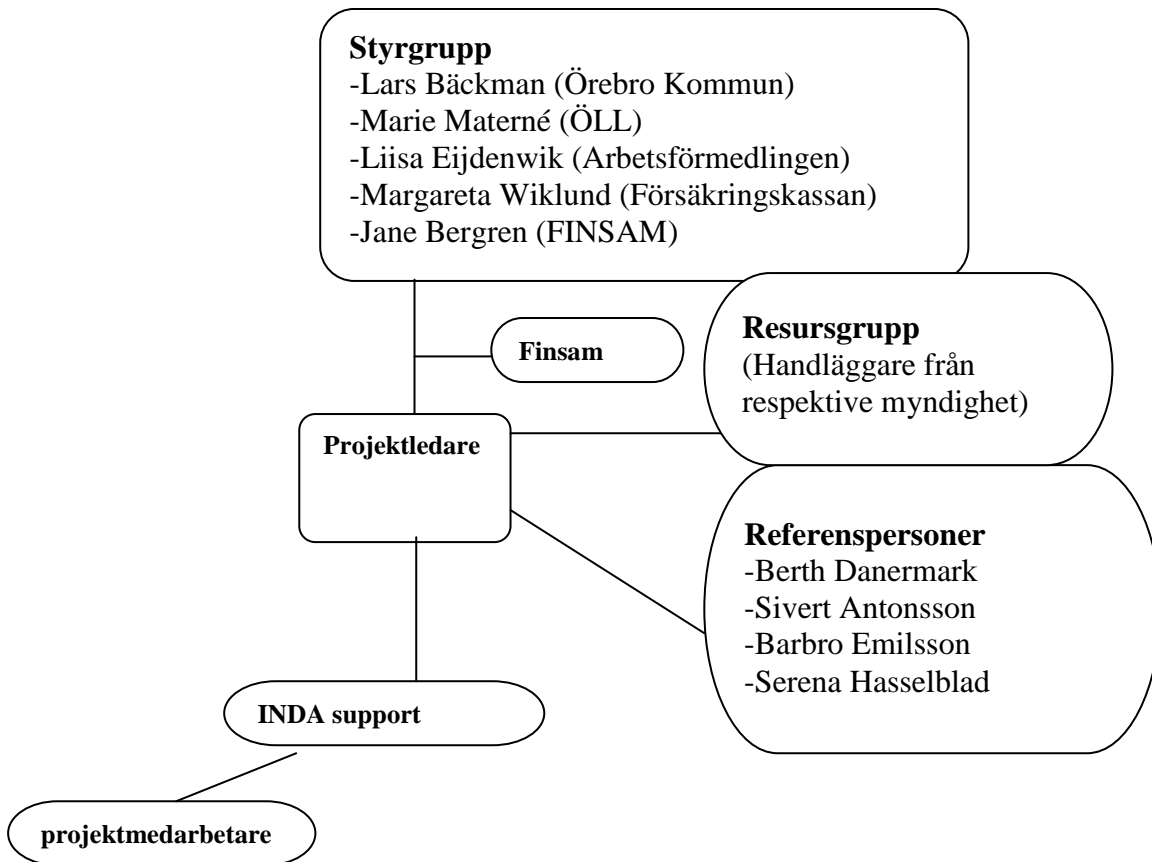
Arbetsgruppen har utarbetat en arbetsmodell (SATSA modellen) som är mycket framgångsrik. Arbetsmodellen är indelad i tre olika steg och bygger på teorier kring bemötande och kommunikation, anpassat för personer med Aspergers syndrom/högfungerande autism, samt delar av supported employment. Det unika med SATSA-modellen är den grundläggande kartläggningen samt att modellen är utformad och anpassad för målgruppen. Några ytterligare framgångsfaktorer är att samma arbetskonsulent träffar deltagaren under hela processen samt den långsiktiga och kontinuerliga uppföljningen.

En lång process inleds under hösten 2009 och diskussioner genomförs i olika forum, med fokus på hur SATSA modellen skulle kunna implementeras. Den stora frågan var hur en finansieringsplan skulle kunna se ut? Vem ansvarar för att målgruppen ska få det stöd som den behöver enligt SATSA modellen? Utifrån dessa diskussioner i både styrgrupp, resursgrupp, FINSAM:s styrelse och med ansvariga politiker, enades man om att det enda förslaget som kunde uppfylla de behov som finns hos målgruppen, var att det skapades en fristående verksamhet som i fortsättningen tar ansvar för och arbetar vidare enligt SATSA modellen. Inga andra förslag framkom som var relevanta och som gick att utveckla. Projektledaren fick i maj 2010 i uppdrag av styrgruppen att arbeta fram ett mer konkret förslag på hur SATSA modellen skulle kunna drivas vidare genom en fristående verksamhet, INDA Support Ekonomisk Förening.

SATSA – implementeringsprojekt

I september 2010 presenterar projektledaren förslaget på ett möte tillsammans med styrgruppen, representanter från FINSAM´s styrelse samt landstings- och kommunpolitiker. Förslaget mottogs positivt från samtliga och det förordades att SATSA från och med den 1 januari 2011 upphör i sin nuvarande form och att istället en ny ansökan skulle göras till FINSAM för ett implementeringsprojekt där INDA Support Ekonomisk Förening ansvarar för arbetet med samtliga deltagare.

Projektorganisation

Syfte

Syftet med de nya SATSA implementeringsprojekt är:

- att de samverkande myndigheterna gemensamt under 2011 utformar finansieringsmöjligheter inom ramen för huvudmännens åtaganden i ett långsiktigt perspektiv
- att säkra att en framgångsrik modell, SATSA modellen, kan förankras och bibehållas så inlåsningsseffekt förhindras och kontinuitet, långsiktighet, kvalitet och trygghet säkras för målgruppen
- att ge fortsatt stöd och uppföljning för de 25 deltagare som ingår i SATSA-projektet idag, samt att möjliggöra för de 30 personer som står i kö till SATSA att få stöd enligt SATSA-modellen (genom INDA Support Ekonomisk Förening)

Mål

- Att i december 2011 ha arbetat fram en modell för myndigheternas samverkansformer, då SATSA modellen som insats bedrivs externt.
- Att de 25 deltagare som ingått i SATSA under 2011, ska få fortsatt stöd.

- Att de 30 personer som står i kö till SATSA ska påbörja insatsen enligt SATSA-modellen.
- Att klargöra och säkra hantering av nytilkomna personer på väntelista.
- Att en kartläggning av målgruppens storlek genomförs.
- Att utarbeta förslag till modell för uppföljning och långsiktighet utifrån ett livslångt perspektiv.
- Att det finns en modell för samverkan mellan berörda myndigheter och andra som möter målgruppen så att behov av stöd mot arbetsmarknad säkerställs.
- Att klargöra myndigheternas möjligheter till finansiering så att målgruppen får det stöd de behöver.

Beskrivning av SATSA – modellen

SATSA modellen är specifikt framtagen med utgångspunkt ur målgruppens förutsättningar och behov. Modellen är indelad i tre olika steg och bygger på teorier kring bemötande och kommunikation anpassat för personer med Aspergers syndrom/högfungerande autism samt delar av supported employment.

Modellen är tydlig och strukturerad och innehåller följande tre steg:

1. Anpassad och grundläggande kartläggning av arbetsförmåga, styrkor, svagheter, intresse och stödbehov. Detta steg består av ca 12 möten mellan deltagare och arbetskonsulent. Deltagaren träffar alltid samma arbetskonsulent och man träffas minst en gång i veckan. Varje möte är begränsat till max en timma. Här används de två standardiserade bedömningsinstrumenten som bedömer arbetsförmåga, samt en bedömningsmanual som ger kunskaper om deltagarens stödbehov. Även studiebesök, intressetest samt hjälp att skriva CV och personligt brev ingår. Syftet är att identifiera styrkor, svårigheter, stödbehov samt intresseområden.
2. I steg 2 tar arbetskonsulenten kontakt med lämpliga företag. Generell information till företaget ges och en övergripande arbetsplatsanalys genomförs. Syftet är att hitta rätt arbetsplats, utse handledare, klargöra stödbehov och eventuella hjälpmedel. Här informeras arbetsgivare om projekt, målgrupp och deltagare och förutsättningar skapas på individnivå.
3. I steg 3 startas praktiken. Arbetskonsulenten introducerar och informerar på arbetsplatsen samt ger handledning vid behov. Praktiken kan senare leda till anställning. Under hela steg 3 sker kontinuerligt uppföljning på enskilt med deltagare och handledaren på företaget, men också gemensamt. Syfte är att hela tiden finnas till hands, följa upp, vara stöd, ta nödvändiga kontakter, samordna möten, etc. I detta sista steg i processen är också syftet att kontinuerligt hålla kontakt och ge stöd till deltagaren när denne är på arbetsplatsen, samt ge stöd även till arbetsgivaren på lång sikt.

Många deltagare har varit unga och inte haft någon tidigare arbetserfarenhet. Flera av deltagarna har även haft mer än en diagnos som i vissa fall försvårat arbetet. En problematik som arbetsgruppen tidigt identifierade var att många av deltagarna inte själva hade insikt om sin funktionsnedsättning och inte heller kunskap om vilka möjligheter och rättigheter man har haft.

I många fall har arbetskonsulenten varit den enda som deltagaren pratat med om sin livssituation och visat ett stort förtroende för. I flera fall har arbetskonsulenten fått ta många kontakter och medverkat vid möten som inte varit så relevant för projektet. En slutsats är att det finns ett stort behov av ett övergripande stöd för deltagarens hela livssituationen. Den problematik och behov som ofta målgruppen har uppvisat, har inte passat in i myndigheternas olika system och rutiner. Många deltagare klarar inte av att ha mer än ett fåtal kontakter och det är nödvändigt att minimera och samordna myndighetskontakterna.

Några framgångsfaktorer som särskilt ska lyftas fram:

- Anpassad arbetsmodell för målgruppen
- Grundläggande kartläggning av styrkor/svårigheter
- Samma arbetskonsulent hela processen
- God kunskap om personer med Aspergers syndrom/högfungerande autism
- Mycket god kunskap om deltagaren
- Lång och individuell uppföljning – både med deltagare och arbetsgivare
- Upparbetat nätverk med företag och aktivt deltagande inom näringslivet

Resultat

Syftet

Det främsta syftet med SATSA implementering var att lösa finansieringsfrågan för att möjliggöra en fortsättning av arbetet med SATSA modellen, samt att ge fortsatt stöd till deltagare som ingår i SATSA och möjliggöra stöd till ytterligare 30 personer.

När det gäller arbetet med deltagare är syftet uppfyllt och INDA Support arbetar idag med 55 deltagare enligt SATSA modellen (se måluppfyllelsen). När det gäller finansieringsfrågan, arbetade styrgruppen intensivt med en fråga under våren 2011. Främst gällde frågan om och hur Örebro kommun och Örebro Läns Landsting skulle kunna samfinansiera from 2012. En ansökan om föreningsbidrag skickades in till både kommunen och landstinget och möten hölls med politiska representanter från båda myndigheterna. Det beslutades att Örebro kommun kommer att stå för fortsatt finansiering för SATSA. Det finns beskrivet i Örebro Kommuns budget för 2012-2014. Då beslutet kom sent under hösten 2011, kunde inte Örebro kommun avsätta medel för 2012, vilket innebar att en ny ansökan om finansiering skickades av styrgruppen till FINSAM. I slutet av oktober beviljades medel från FINSAM för fortsatt finansiering för 2012 och från 2013 kommer Örebro kommun stå för finansieringen. Det är i dagsläget dock

oklart i vilken omfattning. Diskussioner kommer att inledas under februari med ansvariga politiker.

Måluppfyllelse

- **Att i december 2011 ha arbetat fram en modell för myndigheternas samverkansformer, då SATSA modellen som insats bedrivs externt.**

Diskussioner pågår kontinuerligt i styrgruppen gällande en modell för samverkansformer. Det är dock svårt att utarbeta en modell innan finansieringsfrågan är löst. Arbetet är dock påbörjat och diskussioner pågår i styrgruppen för att konkretisera de tankar som finns. Arbetet kommer att fortsätta under 2012.

- **Att de 25 deltagare som ingått i SATSA under 2010, ska få fortsatt stöd.**

Arbetet med de deltagare som tidigare funnits med i SATSA har fortsatt som vanligt. Nedan beskrivs läget för samtliga deltagare som ingår i SATSA. Av de 25 deltagarna som fanns med från starten i projektet är det fyra som av olika anledningar på egen begäran avslutat sin medverkan. De har då ersatts av personer som stått på väntelistan.

- **Att de 30 personer som står i kö till SATSA ska påbörja insatsen enligt SATSA modellen.**

Samtliga 30 deltagare från väntelistan har påbörjat sitt deltagande i SATSA. Av de 30 första på listan avböjde 5 personer av olika anledningar. Frågan har då istället gått till nästa person på listan.

I dagsläget ser det ut enligt följande för de totalt 55 deltagare

- 15 personer har fått anställning med fortsatt stöd från SATSA
- 18 personer är på praktik
- 12 personer är i kartläggningsprocessen
- 10 personer väntar på praktik eller studier

- **Att klargöra och säkra hantering av nytillkomna personer på väntelista.**

Diskussioner pågår kontinuerligt, främst i resursgruppen men även i styrgruppen hur väntelistan ska hanteras. Det finns ett stort behov och en önskan från samtliga myndigheter att SATSA ska ta in fler deltagare. Det är dock svårt att i nuläget klargöra och säkra en hantering av personer på listan, då den långsiktiga finansieringen ännu inte är löst. Utifrån beskedet i oktober från FINSAM att inga nya deltagare kan påbörja sin medverkan under 2012. Informeras handläggare, anhöriga och deltagare som hör av sig till SATSA att det tyvärr inte finns möjlighet att ta del av SATSA modellen. Det finns dock önskemål från handläggare att på något vis ställa personer på en ny väntelista. Dessa personer är dock informerade om nuläget och att det är troligt att det inte blir aktuellt om inte något nytt beslut kan fattas.

- **Att en kartläggning av målgruppens storlek genomförs.**

Behovet av insatser som ger stöd åt målgruppen inom många olika livsområden är stort. Utifrån en förfrågan som gick ut till respektive myndighet i maj finns i dagsläget ytterligare ca 85 personer som bedöms vara aktuella för SATSA modellen. Siffran gäller enbart personer bosatta i Örebro kommun. Av dessa uppgav Vuxenhabiliteringen 50 personer, försäkringskassan ca 15 personer och arbetsförmedlingen ca 20 personer. Några av dessa kan naturligtvis vara samma personer. Enligt Vuxenhabiliteringen har man de sista två-tre åren sett en kraftig ökning av målgruppen. Prognoserna visar att detta kommer att hålla i sig de närmsta åren framöver.

- **Att utarbeta förslag till modell för uppföljning och långsiktighet utifrån ett livslångt perspektiv.**

Behovet att arbeta långsiktigt med målgruppen har tidigt uppmärksammats av arbetsgruppen. Det uppstår ofta många situationer i deltagarnas liv som påverkar deras arbetsförmåga och där det är nödvändigt att arbetskonsulenten kommer in som ett stöd. En tänkt lösning för att säkra uppföljning och långsiktighet är att INDA support, efter att deltagaren fått anställning, skulle ha möjlighet att ansöka om personligt biträde från arbetsförmedlingen. Det ha dock visat sig vara svårare än beräknat, beroende på olika anställningsformer och arbetsgivarens vilja att själva ansöka om bidraget. Då det är svårt att planera långsiktigt för uppföljning när finansiering för SATSA endast beviljas kortsiktigt – har ingen generell långsiktig modell prövats i praktiken.

- **Att det finns en modell för samverkan mellan berörda myndigheter och andra som möter målgruppen så att behov av stöd mot arbetsmarknad säkerställs.**

SATSA har under hela projekttiden arbetat tillsammans med en resursgrupp, bestående av handläggare från respektive myndigheter. Det samarbetet har fortsatt även under implementeringsprojektet hela 2011. Denna samverkansform är en modell som visat sig mycket framgångsrik och som kommer användas som modell även framöver inom INDA Support.

- **Att klargöra myndigheternas möjligheter till finansiering så att målgruppen får det stöd de behöver**

Samtliga myndigheter är eniga om att detta mål är avgörande för att målgruppen fortsättningsvis ska få det stöd som den behöver enligt SATSA modellen. Då insatsen enligt SATSA modellen gränsar över samtliga fyra myndigheters ansvarsområden, är en samfinansiering nödvändig.

Styrgruppen har därför fokuserat på denna fråga och gemensamt gjort en översiktlig plan för de olika myndigheternas möjligheter till finansiering. Försäkringskassans möjlighet till finansiering är begränsad. Finns dock möjlighet för de personer som har aktivitetsersättning att ta del av en förberedande introduktion till arbetslivet i form av en studiecirkel.

Arbetsförmedlingen bidrar indirekt genom lönebidrag och personligt biträde för de deltagare som når en anställning. Det framkommer i diskussionerna att Örebro kommun och Örebro läns landsting bör stå för den största delen av ansvaret för målgruppen genom någon form av verksamhetsbidrag till INDA support. En ansökan om ett sådant bidrag skickades in till Örebro läns landsting och Örebro kommun i augusti. Dialog fördes därefter mellan Örebro kommun och Örebro läns landsting, både på tjänstemanna- och politikernivå gällande ansökningarna. Beslutet kom i slutet av september att ansökan till landstinget skulle tas tillbaka och att Örebro kommun från 2013 kommer att ta över ansvaret för finansiering. För att möjliggöra arbetet med deltagare även under 2012, skickades en ny ansökan om medel in till Finsam om finansiering för 2012, vilken beviljades i oktober.

Sammanfattning

Målgruppens problematik är i många fall mycket komplex och omfattande men SATSA modellen har visat sig vara mycket framgångsrik. Utöver mätbara resultat såsom att deltagarna kommer ut i praktik som sedan leder till arbete på den öppna arbetsmarknaden, visar även arbetssättet på en rad andra positiva förändringar i deltagarnas liv. Deltagaren mår överlag mycket bättre genom att det skapas rutiner i vardagen, sömnen förbättras, deltagaren går ger i vikt, får en social tillhörighet samt välbehövlig hjälp i kontakter med myndigheter. Deltagaren får även en person (arbetskonsulenten) som man litar på och kan prata med om sin livssituation. Deltagaren ökar sin livskvalitet, får en egen försörjning och bidrar indirekt till samhället rent socioekonomiskt.

Resultatet visar dessutom att samtliga 15 deltagare utom en, som fått anställning under projektiden, också har stannat kvar på samma arbetsplats. Den deltagare som avslutat sin anställning flyttade till annan ort.

Flertalet av deltagarna har tidigare medverkat i olika arbetsmarknadsåtgärder men ej lyckats. Ett resultat av SATSA har visat att många insatser behövs för att förbereda deltagaren innan själva kärnarbetet kan påbörjas. Denna typ av insats är individuell och kan i många fall vara omfattande och tidskrävande. Det har också visat sig nödvändigt att det är samma person som ger stöd under hela processen och lotsar deltagaren till de olika myndigheterna samt hjälper till att ta de nödvändiga kontakter som krävs. Deltagaren har alltför många gånger slussats runt till olika personer och många uttrycker ett stort behov av stöd från en och samma person som deltagaren känner ett förtroende för.